

Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Inlichtingen bij
Secretaris
Vertrouwelijkheid
openbaar
Ons kenmerk
V020-2025

Datum 18 november 2025

Onderwerp Noodkreet Veiligheidsberaad: 'Grip op bovenregionale dreigingen'

Geachte heren Buma, Jetten en Bontenbal,

Nederland wordt geconfronteerd met geopolitieke spanningen, technologische kwetsbaarheden en toenemende veiligheidsrisico's. Dreigingen houden zich niet aan grenzen en vragen om moedige keuzes. De veiligheidsregio's hebben de afgelopen jaren bewezen een onmisbare schakel te zijn in het veiligheidsdomein. Tegelijkertijd is er fors bezuinigd op de kerntaken en lopen veiligheidsregio's aan tegen de beperkingen van het stelsel crisisbeheersing en brandweezorg: een structurele aanpak voor bovenregionale risico's ontbreekt. Juist op dit grensvlak tussen landelijke en regionale verantwoordelijkheid moeten we nu handelen. Doen we dat niet, dan verliezen we grip op onze gezamenlijke veiligheid en wordt Nederland kwetsbaar.

Het huidige stelsel is niet ingericht op de dreigingen van vandaag. De evaluatie van de Wet veiligheidsregio's (commissie-Muller, 2020) wees al op een 'bovenregionaal niemandsland': bij bovenregionale dreigingen is de verantwoordelijkheid niet helder belegd. De wet bemoeilijkt samenwerking tussen veiligheidsregio's en biedt onvoldoende ruimte om slagvaardig op te treden wanneer crises meerdere regio's tegelijk raken.

Ondanks deze beperkingen nemen veiligheidsregio's keer op keer hun verantwoordelijkheid daar waar dat nodig is. Maar die inzet gaat ten koste van kerntaken. Door beperkte capaciteit en expertise komt de regionale paraatheid onder druk te staan bij bovenregionale inzet. Bijstand verlenen aan een andere veiligheidsregio creëert risico's in de eigen regio. Het kan ertoe leiden dat niet meer aan wettelijke vereisten wordt voldaan, zoals de opkomsttijden van de brandweer. Het zou niet zo moeten zijn dat het één ten koste gaat van het ander.

De toename van bovenregionale dreigingen - door klimaatverandering, digitalisering, de energietransitie en geopolitieke ontwikkelingen - maakt dit probleem urgenter dan ooit. Meerdere gelijktijdige grootschalige incidenten zijn geen theoretisch scenario meer, maar een realistische kwetsbaarheid. De schaal van de risico's moet leidend worden bij crisisbeheersing en brandweezorg. Dat uitgangspunt werd vijf jaar geleden al onderstreept in de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's. Het wordt dringend tijd dat hier invulling aan wordt gegeven.

De kabinetsformatie vraagt om een positieve agenda die politieke partijen verbindt rondom één urgente, gedeelde opgave: Nederland veilig en weerbaar houden. Een agenda die verder kijkt dan de acute problemen van vandaag en investeert in de structurele veiligheid van Nederland. Het Veiligheidsberaad staat klaar om deze agenda inhoudelijk te versterken en gezamenlijk te realiseren.

Het Veiligheidsberaad stelt daarom een gezamenlijke aanpak van bovenregionale dreigingen voor. Deze kan alleen slagen door samenwerking tussen Rijk en veiligheidsregio's, duidelijke verantwoordelijkheden en structurele investeringen in crisisbeheersing en brandweezorg. Het Veiligheidsberaad doet daarom een dringend appel op de toekomstige regeringspartijen.

Wat is er nodig?

1. Een duidelijke commandostructuur bij bovenregionale dreigingen
Er is een eenduidige verantwoordelijkheidsverdeling en besluitvormingsstructuur nodig voor situaties die de schaal van individuele veiligheidsregio's overstijgen, ook als het slechts twee of drie veiligheidsregio's betreft. Een dergelijke commandostructuur behoeft juridische borging.
2. Gezamenlijke risicoweging en voorbereiding op bovenregionale schaal
Richt een structureel proces in voor het gezamenlijk analyseren, prioriteren en voorbereiden op bovenregionale risico's, zodat maatregelen landelijk consistent en uitvoerbaar zijn.
3. Structurele borging van capaciteit en middelen
Zorg voor duurzame financiering en voldoende capaciteit en specialistische inzet, zodat bovenregionale inzet niet langer ten koste gaat van regionale paraatheid en wettelijke verplichtingen.

Hiervoor is een investering van 200 miljoen euro nodig, waarmee de slagkracht structureel versterkt kan worden.

Drie randvoorwaarden om paraat te staan voor de dreiging van vandaag

- > Draai de bezuinigingen op de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) definitief terug
De veiligheidsregio's vormen de eerste verdedigingslinie bij crises, maar zijn de afgelopen jaren geconfronteerd met forse bezuinigingen terwijl de risico's juist toenemen en complexer worden. Hierdoor moeten zij méér doen met minder middelen, wat druk legt op de wettelijke regionale kerntaken en operationele paraatheid. Een definitieve reparatie van deze bezuinigingen (27,7 miljoen euro) is noodzakelijk om de basis weer op orde te brengen.
- > Behoud vrijwilligheid bij de brandweer
Vrijwilligers vormen circa 80 procent van de repressieve brandweercapaciteit en zijn daarmee essentieel voor de continuïteit van brandweezorg in heel Nederland. Door nieuwe Europese wetgeving staat het onderscheid tussen vrijwilligers en beroepskrachten onder druk, met grote gevolgen voor inzetbaarheid en continuïteit. Een structurele investering (van 40 miljoen euro) is noodzakelijk om de vrijwilligheid toekomstbestendig te maken.
- > Bescherm binnenlandse veiligheid bij buitenlandse inzet van Defensie
Voor sommige taken zijn veiligheidsregio's afhankelijk van militaire ondersteuning, zoals bij grootschalige natuurbranden of overstromingen. Tijdens (de preparatie op) een NAVO-inzet kan die bijstand wegvallen, waardoor de binnenlandse crisisrespons kwetsbaar wordt. Houd daarom rekening met de binnenlandse veiligheidsbehoeften en voorzie in aanvullende capaciteit, middelen en expertise om het wegvallen van Defensie-capaciteiten te kunnen opvangen.

Nederland verdient een veiligheidsstelsel dat meebeweegt met de risico's van deze tijd. Met een gezamenlijke bovenregionale aanpak houden we grip op de dreigingen van vandaag en morgen, en dragen we bij aan een positieve agenda voor Nederland. Het Veiligheidsberaad staat klaar om dit, samen met het Rijk, voortvarend vorm te geven.

Onderaan deze brief treft u tekstsuggesties aan voor uw regeerakkoord. Een afschrift van deze brief wordt verstuurd aan de fractievoorzitters van de Tweede Kamer.

Met vriendelijke groet,

Hein van der Loo
Voorzitter Veiligheidsberaad

Bijlage: Tekstsuggesties regeerakkoord**Aanpak bovenregionale risico's**

Er komt gezamenlijke aanpak van het Rijk en de veiligheidsregio's voor bovenregionale dreigingen. Er wordt 200 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het inrichten van deze aanpak, de weging van bovenregionale risico's en de benodigde capaciteit en specialistische inzet om passende maatregelen te kunnen nemen. Hiermee wordt verzekerd dat bovenregionale inzet niet ten koste gaat van de regionale paraatheid en dat Nederland als geheel beter is voorbereid op de dreigingen van deze tijd.

Reparatie Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR)

Het kabinet herstelt de bezuinigingen op de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding en brengt de structurele financiering van veiligheidsregio's op een niveau dat past bij de toenemende risico's en wettelijke taken.

Behoud vrijwilligheid bij de brandweer

Er wordt structureel 40 miljoen euro beschikbaar gesteld om vrijwilligersvergoedingen van de brandweer te laten aansluiten op Europese wet- en regelgeving, met als uitgangspunt 'gelijke vergoeding voor gelijk werk'. Hiermee zorgen we ervoor dat de continuïteit en inzetbaarheid van de brandweer in alle regio's behouden blijft.

Civiel-militaire samenwerking

Het kabinet zorgt ervoor dat bij (preparatie op) buitenlandse inzet van Defensie de binnenlandse veiligheidsbehoefte is gewaarborgd. We investeren in aanvullende capaciteit en gegarandeerde inzetbaarheid voor rampen en crises in eigen land.

Continueren versterking weerbare samenleving

Het kabinet versterkt de weerbaarheid van Nederland. Samen met veiligheidsregio's en gemeenten voeren we de landelijke pilots voor noodsteunpunten uit, geven we burgerhulpverlening verder vorm en zorgen we voor een goed afgestemde uitvoering van de weerbaarheidsopgave.

Oog voor nieuwe risico's

Het kabinet anticipeert op nieuwe veiligheidsrisico's. Daarom wordt de bouwregelgeving geactualiseerd op basis van nieuwe risico's van de energietransitie en er wordt gericht geïnvesteerd in natuurbrandbestrijding.